

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 3 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák :::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1914.

XIII. évfolyam, 289. szám.

Szombat, december 19.

Diadalmas harcaink az oroszszal — Győzelmes előnyomulásunk Oroszországban.

Budapest, december 18. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Hivatalos.
Érkezett este 5 óra 40 perckor.

A megvert orosz főerőket Krosznától a Bzura torkolatáig terjedő egész 400 kilométer hosszú csata-
vonalon üldözzük.

Tegnap az ellenséget a Kárpátok északi elővidékén Krosna és Zakliczyn között elfoglalt állásaiból kivetettük.

A Dunajecz alsó folyásán a szövetséges csapatok az ellenséges háttvédekkel harcban állanak.

Dél-Lengyelországban az előrenyomulás eddig nagyobb harc nélkül folyt.

Piotrkow várost az i. Vilmos német császár és Poroszország királya nevével viselő 34. császári és kir. gyalogezred,
Przedborz várost pedig a nagyszabeni 34. gy. ezred osztagai rohammal bevették.

Przemysl hősiességét a vár távolabbi előterén eredménnyel folytatta harcait.

A Kárpátokban a helyzet lényegesen még nem változott.

Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Budapest, december 18. A „Torontál“ eredeti távirata. Mint Berlinből sürgönyzik, az orosz harctéren történt
győzelem fölötti leirhatatlan örömet tegnap még fokozta Höfer magyarzó jelentése s a lakosság lelkesen tüntet Ausztria-
Magyarország mellett.

A nyugati világcsata.

Budapest, december 18. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, dec. 18.
Budapestre érkezett délután három óra negyvenkor. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nieuportnál kedvezően áll a harc, de még nincs befejezve. A franciáknak Labassee és Arras közt, továbbá a Somme
két partján ellenünk intézett támadásai megghiusultak. Az ellenség súlyos veszteséget szenvedett, egyedül a Somme men-
tén a franciáknak legalább egyezer nyolcszáz halottjuk volt és egyezer kettőszázat elfogtunk. A német veszteség nem egé-
szén kétszáz ember.

Az Argonneokban jól sikerült támadásaink közben mintegy hatszázötven foglyot ejtettünk.

A nyugati hadszíntér többi részeiről nincs különös jelenteni való. A nyugatoroszországi határon a helyzet változatlan.
Lengyelországban tovább követjük a hátráló ellenséget.

Legfőbb hadvezetőség.

Az angol tengerpart elleni támadás.

Budapest, december 18. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, dec. 17.
Hivatalos éjjeli hír:

Az angol keleti partvidék elleni támadásról a következő részleteket közlik:

Az angol parthoz való közeledésünkkel cirkálóinkat a ködös időben négy angol torpedóuzó sikertelenül támadta.
Egy torpedóuzót megsemmisítettünk, egy másik súlyosan megsérülve eltűnt a szemhatárról.

Hartlepool ütegeit elnémitottuk. A hajókról megállapítottuk, hogy a városban több helyen robbanás történt és
három helyen nagy tűz támadt.

Scarborough parti őrállomását és vízművét, azonkívül Whitby parti őrállomását és jelzőállomását elpusztítottuk.
Hajóinkat a parti ütegek néhány lövése találta de azok csak jelentéktelen károkat okoztak.

Egy másik helyen egy további angol torpedórombolót súlyosztottunk el.

Behmke, a tengerészeti vezérkar főnökének helyettese.

Törökország háborúja.

Budapest, december 18. A „Torontál“ eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Konstantinápoly,
december 18. A török főhadiszállás hivatalosan jelenti:

Orosz csapatok, gépkégyverek és ágyúk védelme alatt, megkísérelték a Csorok-folyó balpartján való előnyomulást.
öt órai küzdelem után az oroszokat visszavertük.

A részünkre kedvezően lefolyt sarai ütközet után csapataink szünet nélkül folytatták az ellenség üldözését. Lovasságunk Poturtól tizenöt kilométernyire nyugati irányban ellenségre akadt, mire anélkül, hogy a gyalogságot bevárta volna, lovasságunk támadásba áment és az ellenséget Trasi és Kotur irányában elűzte.

Egyéb események.

Minisztertanács.

Budapest, dec. 19. A „Torontál“ eredeti távirata. Min a Magyar Távirati Iroda jelenti, a kormány tegnap délután Tiszta István gróf miniszterelnök elnökletével minisztertanácsot tartott, amelyen a kormány valamennyi tagja részt vett.

Szerbiai visszavonulásunk.

Budapest, dec. 19. A „Torontál“ eredeti távirata. A sajtóalbizottság jóváhagyásával jelenti tudósítónk:

Mint Nagyváradról jelentik, egy

Uziceből odaérkezett sebesült hadnagy elmondta, hogy szerbiai visszavonulásunk teljes rendben, folytonosan harcolva történt, miközben az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztunk. Nem igaz, hogy ágyukat elvettek volna tőlünk.

Az olasz mozgósítás.

Budapest, dec. 19. A „Torontál“ eredeti távirata. Rómából táviratozzák a Magyar Távirati Irodának: A Stefáni-ügynökség megcáfolja az „Avanti“ című lapnak az olasz hadsereg részleges mozgósításáról szóló híret.

A honvédelmi miniszter Budapesten.

Budapest, dec. 19. A „Torontál“ eredeti távirata. Hazai Samu báró honvédelmi miniszter visszaérkezett Budapestre

Az északi királyok tanácskozása.

Budapest, dec. 19. A „Torontál“ eredeti távirata. Malmöböl sürgönyzik: A norvég és dán királyok ideérkeztek s hosszasan tanácskoztak a svéd királyival. A lakosság lelkesen ünnepelte a királyokat.

HIREK.

— **Kitüntetés.** A király Szabó Sándor 101-ik gye. főhadnagyot az ellenség szemben tanusított vitéz magatartásáért a hadiékítménnyel diszített koronás aranyéremkereszttel tüntette ki. A kitüntetett hős katonatiszt felső muzslyai származású

— **A szabad liceum előadása** A Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület nagybecskereki szabad liceuma vasárnap, f. é. december hó 20-án délután 4 órakor a nagybecskereki Kaszinó-társulat nagytermében előadást tart. Az előadás tárgya: A kémia szerepe a háboruban. Irta és előadja: Perl Mihály áll. felső kereskedelmi iskolai tanár. Az előadás főbb pontjai: Háborus felolvasások. — Hősi halál. — Költők a háborúról. — A háboru oka. — A chemia. — A chemia szerepe a technikában, a háborukban használt eszközök előállításában. — A chemia a seregek élelmezésében. — Konzervek, italok, gyógy-és kötszerek összefüggése a chemiával. — A technika nélkülözhetetlensége a háboruban. — Robbanószerek, lőpor, dinamit, ekrasit, ágyuk, torpedók. — Vitézeink imája. — Jóslat. — Az előadás délután 4 órakor kezdődik.

— **Beteg és sebesült katonatisztek jelentkezése.** A helybeli állomásparancsnokság a sebesült és beteg tisztekre nézve a következő 15630. számú hadügyminiszteri rendeletet közli:

Azok az összes fegyvernembeli tisztek, tisztjelöltek (katonai tisztviselők és ti. ztviselelöltek) akik a harctérről sebesülten vagy betegen tértek vissza és helyben tartálékórházakban, intézetekben vagy magánápolásban vannak, vagy egyébként szabadságolva vannak, vagy pedig most könnyű sebesültek, vagy üdülők pótcsapattesteknél szolgálatot teljesítenek, kötelesek f. évi december hó 20—24-ig d. e. 10 órától 1/412-ig terjedő időben a helybeli állomásparancsnokságnál személyesen jelentkezni. Havidijasok, havidijas-jelöltek, akiknek állapota a személyes jelentkezést akadályozza, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal kötelesek az állomásparancsnokságnál írásban, vagy pedig egy közvetítő személy útján bejelenteni.

— **A nagybecskereki esküdtbírószék elnökei.** A szegedi kir. ítélőtábla elnöke az 1915-ik év tartamára a nagybecskereki kir. törvényszéknél szervezett esküdtbírószék elnökévé dr. Kovács Rókus kir. törvényszéki elnököt, az elnök helyettesévé pedig dr. Csekmanek Rezső kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

— **A szabadságolt honvédek és népfőlkélok bevonulása.** A városi katonai ügyosztály közli, hogy a város területén magánápolásban levő honvéd és népfőlkélok legénység közül azok, kiknek szabadsága már lejárt, vagy egészségi állapotuk megengedi, azonnal vonuljanak be. Azok pedig, kiknek betegségük következtében szabadságuk még később jár le, valamennyien a szabadság lejártá után, de legkésőbb 1914. évi december hó 28-án már a saját csapattestükhöz vonuljanak be, de előbb a városi főjegyzőnél feltétlenül jelentkezzenek.

— **Uj kir. közjegyző Módoson.** A Kossa Endre elhunytával megüresedett módosi kir. közjegyzőséget most töltötte be az igazságügyminiszter, amidőn közjegyzőnek kinevezte Tegzes Gyula dr. apatini közjegyzői helyettesét. Az új kir. közjegyző az ünnepek után foglalja el hivatalát.

— **A katonazenekar hangversenye.** A katonazenekar e hó 20-ikán, vasárnap este a Kaszinóban tartandó hangversenyének műsora a következő: 1. Siber: Kannibál-induló. — 2. Lehar: Cigányszerelem. Keringő. — 3. Rossini: Tell Vilmos. Nyitány. — 4. Liszt: Magyar Rapszódia 1. — 5. Böhme: Traviata Piston-szólo. — 6. Morena: Es wird weiter Getanzt. Egyveleg. — 7. Komzak: Bécs éjjel. Egyveleg. — 8. Flotow: Martha. Nyitány. — 9. Fall: Kind du kannst Tanzen. Keringő. — 10. Strobl: Nur fort Galopp.

— **A hadbavonultak karácsonyfájára adakoztak** még a következők: Vági Sándor és neje 10 kor., Geiddl Alajos 5 kor., dr. Farkas Geiza 50 kor., dr. Csósz Imre 3 kor., Kadelburger Edéné 4 kor., Klein Bernátné 10 kor., dr. Stassik Ferencné 5 korona.

— **Köszönet.** Kovács Sándorné és Sólyom Györgyné téliruhákat, lábbelit, harisnyát, térdmelegítőt, sapkát küldtek a II. számú állami elemi népiskola szegény tanulóinak felruházására, mely adományért hálás köszönetet mond az intézet igazgatója.

— **Meteor az időről.** Meteor december hónap hátralevő változási napjairól ezeket jelenti: December változási napjai: 21. hideg, esetleg viharos, vagy szeles; 27. hideg; 31. igen hideg jelleggel. Napfoltjárás továbbra is várható, melyek, mint látjuk, nagyban befolyásolják a bolygók állásaiból jövő változások jellegét és erősségét, de nem számukkal, hanem alakjaik és viselkedéseikkel, úgy, hogy teljesen hiábavaló fáradság ezeknek csupán számukat jegyezni, mint azt oly régi idő óta teszik a csillagászok és meteorológusok, mert e számok nem je-

lentenek éppen semmit az időjárásra, jellegének kifejlődésére nézve s innen van, hogy míg egy meteorológus talál a napfoltok számában befolyást az időjárásra, másik tagadásba veszi azt.

— **A háboru torontáli halottjai és sebesülteik.** A legutóbb megjelent 75., 76., 77. sz. hivatalos veszteséglajstromban, valamint a sebesültekről szóló 129—138. sz. jegyzékekben a következő torontáliak vannak:

Halottak: Petkov Simon közleg. 4. h. gyezt. Tiszahelyes. Lőtt sebebe meghalt nov. 10-ikén a gráci tart. kórházban. Eltemették a gráci közp. temetőben. — Mosorinszki Nikola közleg. 29. gyezt. Kismargitta. Meghalt nov. 10-én a bécsi I. sz. helyőrs. kórházban. Eltemették a bécsi központi temetőben (91. csoport, 1. osztály, 46-ik sir). — Lego Mihály közleg. 61. gyezt. Egres. Meghalt okt. 29-én Szerbiában. Eltemették a donja-trijesnicai temetőben (Szerbia). — Iván János közleg. 29. gyezt. Keviszöllős. Lövés a jobb lábon. Meghalt Budapesten a 3. sz. tart. kórházban. Eltemették a kőbányai temetőben 16/XV. csoport 1. sor. 14. sz. sir.

Sebesültek: Bakiss János közleg. 29. gyezt. Nagygáj. Lövés a combon. (Tart. kórház Kolozsvár.) — Bariszon János közleg. 46. gyezt. Nagysz. Lövés a bal kézbe. (Tart. kórház Arad.) Endresz Mihály huszár 4. honv. huszár-ezred Ürményháza. Kardvágás a fején és a kézen. (2. sz. tart. kórház Temesvár.) Erdelyán Emil közleg. 29. gyezt. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Kolozsvár.) — Marinkov Dragutin közleg. 29. gyezt. Ittebe. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Kolozsvár.) — Mechov György közleg. 29. gyezt. Nagykikinda. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Kolozsvár.) — Medavdzsity Dusan közleg. 29. gyezt. Torontálsziget. Lövés a bal lábon. (Tart. kórház Kolozsvár.) — Pingert János közleg. 29. gyezt. Nagykikinda. Lövés a bal felső karon. (Tart. kórház Kolozsvár.) Zsirkov Bogdan közleg. 29. gyezt. Tiszatáros. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Kolozsvár.) — Kampf János közleg. 5. h. gyezt. Németszernye. Lövés a jobb lábon. (1. sz. tart. kórház Szeged.) — Ziramov Milos közleg. 29. gyezt. Nagykikinda. Lövés a bal mutatóujjon. (Liceum-kórház Arad.) — Fenyvesi Emil közleg. 29. gyezt. Nagybecskerek. Lövés a fején. (Tart. kórház Nyitra.) — Gyömbér Pál közleg. 29. gyezt. Felsőmuzslya. Lövés a jobb karon. (Tart. kórház Nyitra.) — Horváth György közleg. 3. sz. honv. gyezt. Kükékháza. Lövés a bal kézen. (5. sz. tart. kórház Brunn.) — Ilcsity Dániel közleg. 29. gyezt. Törökbecse. Lövés a bal alsó combon. (2. sz. tart. kórház Budapest.) Jochurn Mihály őrzetű, 29. gyezt. Nagybecskerek. Lövés a jobb ké-

zen. (Tart. kórház Nyitra.) — Junger Péter káplár 7. Haubitz-ezred Perjámos. Lövés a bal lábon. (2. sz. tart. kórház Budapest.) — Kurucski János közleg. 29. gyezer. Nagybecskerek. Lövés a bal kézen. (2. sz. tart. kórház Kassa.) — Marján Szvetozár közleg. 29. gyezer. Kevedobra. Lövés a jobb kézen. (21. sz. helyőrs. kórház Temesvár.) — Mundreu János közleg. 29. gyezer. Bárányos. Lövés a bal alsócombon. (József-kórház Nagybecskerek.) — Paroski Ljukomis közleg. 6. gyezer. Ujszentiván. Lőtt seb. (Tart. kórház Nyitra.) — Pauneszku Pál közleg. 29. gyezer. Kistorák. Lövés a jobb lábon. (2. sz. tart. kórház Budapest.) — Popov Vitális közleg. 29. gyezer. Dinnyés. Lövés a jobb lábon. (2. sz. tart. kórház Budapest.) — Rösner Ferenc egyéves önkéntes káplár 61. gyezer. Nagykárolyfalva. Lőtt seb. (25. sz. helyőrs. kórház Szerajevó.) — Zarity László közleg. 7. h. gyezer. Nagykikinda. Lövés a bal kézen. (Tart. kórház Nyitra.) — Zsurzsinov Dragomir közleg. 29. gyezer. Dolova. Lövés a jobb tenyérbe. (Tart. kórház Nyitra.) — Benkert Konrad káplár 29. gyezer. Pancsova. Tépett seb. (Tart. kórház Gyulafehérvár.) — Heilprin Simon közleg. 51. gyezer. Egres. Lövés a bal alsó karon. (Tart. kórház Nagyvárad.) — Kemper Miklós szakaszvezető 29. gyezer. Nákófalva. Lövés a bal lábon. (Tart. kórház Detta.) — Márkus János közleg. 23. gyezer. Hertelendyfalva. Lövés a bal felső karon. (Tart. kórház Dés.) — Puffert János közleg. 61. gyezer. Zsombolya. Lövés a bal mutatóujjon. (Tart. kórház Detta.) — Hoffmann István közleg. 29. gyezer. Kevedobra. Sérülés a bal karon. (Tart. kórház Nagyszeben.) — Hosszu Albert közleg. 44. gyezer. Nagybecskerek. Lőtt seb. (Tart. kórház Trencsén.) — Krnyacz Koszta közleg. 29. gyezer. Pancsova. Sérülés a jobb kézen. (Tart. kórház Nagyszeben.) — Petert Frigyes közleg. 29. gyezer. Ópáva. Sérülés a jobb karon. (Tart. kórház Nagyszeben.)

Baicsa János közleg. 29. gyezer. Gyülvész. Lövés a jobb felső karon. (Tart. kórház Mikelaka.) — Fohs József közleg. 29. gyezer. Nagykikinda. Lövés a jobb lábon. (Tart. kórház Győr.) — Hegyi Mihály közleg. 5. h. gyezer. Sándorfalva. Lövés a bal lábon és kézen. (Fürdőkörház Pöstyén.)

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban a lefolyt héten a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Czveity György gk. földmives és Greck Sarolta gk. — Jurisin Izsák gk. napszámos és Sztanisity Mária gk. — Tóth István rk. gyalogos és Gavrilov Sarolta gk.

Születések: Radanov Vazul gk. napsz., fiu. — Kotrel József rk. fogyasztási tisztv., leány. — Serfőző Mihály ág. ev. napszámos, leány. — Graor Sándor gk. földmives, leány. — Muzslai Márton rk. szatócs, leány. — Krumenacker Ferenc rk. földmives, leány. — Turinszky Miklós gk. papucsos, leány. — Kiss József rk. állomásfelügyelő, leány. — Ferdinándy János rk. földmives, leány. — Ráger Lipót rk. napszámos, leány.

Halálozások: Serfőző Zsuzsanna ág. ev. 1 napos, életgyenge. — Sziveri Pirooska rk. 2 éves. torokgyök. — Jankov Sándor gk. 20 éves gyalogos, hasihagyomány. — Gardinovaeski Vitályos gk. 63 éves napszámos, tüdőgyulladás. — Özv. Fehér Andrásné rk. 78 éves, ütőerelmeszesedés. — Mattanovich István rk. 55 éves földmives, tüdőtagulás. — Sztankov Péter rk. 36 éves acésgéd, tüdővész. — Csizmadia Györgyné ág. ev. 48 éves, tüdőgyulladás. — Geier János rk. 31 éves örvetető, fagyás a lábon. — Özv. Nikolics Jánosné gk. 58 éves, aggkór. — Róth János ág. ev. 32 éves földmives, tüdővész. — Gyurasek Mihály rk. 30 éves gyalogos, hasihagyomány. — Kotrel Katalin rk. 13 napos, életgyenge. — Radanov Vazul gk. 8 napos, életgyenge.

négy nap óta temetetlenül. Ezeket az ágyugolyóink ebben a sáncban ölték meg. Egyrészüket már a kutyák is összemarcangolták. Tisztjeik nem engedték őket elásni, mert a sáncban és környékén igen sok kézibomba volt szétszórva, amelyek bármely pillanatban szétrobbanhattak. Egész nap és éjjel esett a hó. A menekülőtől az utakon alig lehetett haladni.

November 19.

Életemben ez az egyik legnevezetesebb nap. Reggelre körülbelül 30 centiméter hó esett, azután még egész nap esett s fújt a hideg szél. Korán reggel megindultunk Valjevó alá. Az ágyuk a sárral összeválták a havat s térdig ért ez a habarék. Szemközt velünk valóságos népvándorlás volt. A menekültek családjaikkal, állataikkal usztak a sárban. Akár temetés lett volna, annyi sirás volt hallható. Az utat elállították s nem lehetett tőlük haladni. Az uton megfagyott emberi hullák voltak s az ágyuk keresztülmentek rajtuk. Látszott, hogy több a hidegtől elcsigázva halt meg. Az anyák kétségbeesetten sirtak, hogy nem tudták magzatjaikat megvédeni az időtől, ezek is sirtak és jajgattak. Egy haldokló anyát körülvettek síró gyermekei és kétségbeesetten nézték a kilódását, akik reggelre és menhely nélkül biztos elpusztulnak. Szenvedés, pusztulás mindenfelől. Mi is térdig érő sárban, elázva, megdermedve értünk be Valjevóba délután 4 órakor. Itt a város főutcáján elszállásoltuk magunkat. Valjevó egész modern város, jól kövezett utakkal, villamvilágítással, emeletes épületekkel. Itt láttam az utcán egy anyát, aki sorba rakta három keze között megfagyott gyermekét, egy másik vállára vette 4 éves holt leánykáját. 10—12 éves fiúk feküdtek holtan a hóban s öregek hármásával heverték holtan az utcán.

(Folytatjuk.)

Egy sebesült katona naplója.

Hadbavonulásától sebesüléséig. — 1914 augusztus 13. — december 6.

Nagybecskerek, dec. 19.

November 11.

Reggel 6 órakor indultunk Ly—ra a esendőrlaktanya alatt csinált hadiuton. Ly—án át a Valjevó felé vezető műnton a D. hegytől keletre fekvő hegylánc kanyarulatánál a mészkőhegy oldalában ütöttünk táborot. Utunkban rengeteg trént és katonaságot hagytunk hátra. A tüzéség velünk táborozott.

November 12.

Reggel a mészkőhegyet megkerülve elindultunk egy olyan magas és meredek hegyre, hogy a tüzéséggel együtt csak másnap reggel értünk föl a tetejére.

November 13.

Ma a tüzéség trénejit toltuk föl a hegyre. Egyrésze azonban az utban éjjelezett. Egész éjjel esett a hó.

November 14.

Az elmaradt tréneket toltuk föl. A X. ezredből két zászlóalj jött segítségül és délben értünk a trénekek a hegy tetejére, ahol táboroztunk. Nedves téli idő volt.

November 15.

Vasárnap korán elindultunk táborhelyünkről Br—kára, ahol a hadiszállítás volt. Itt azt a parancsot kaptuk, hogy csatlakozzunk ahhoz a csapathoz, amely az ellenséget Valjevó felé támadja. Utunkban mindenütt ellenséges dekungokat, löszetr, elhányt puskákat és főlzsereléseket találtunk, meghalt és sebesült emberekkel. Borult, nedves idő volt, éjjel fagyott. Egy gyümölcsös kis falu mellett ütöttünk táborot. Disznót ölt a szárad. azt sütötte, de kenyér nem volt.

November 16.

Derült, napos idő volt. Csapatunk pihenőt tartott. A táborban ruhatisztog

gatás volt elrendelve. A legénység disznót ölt megint s mivel kenyér nem volt, almával és aszalt szilvával ettük a sült húst. Ez bőviben volt. Egész éjjel esett a havas eső.

November 17.

Korán reggel megindultunk Valjevó felé mintegy 59 járműből álló tüzéséggel és annak trénjével. A sok jármű az utat annyira összevágta, hogy térdig ért a sár. Szerbiának ez a része már nem annyira hegyes, csak dombos. Talaja sárgás szurkos anyag, az utak tehát csaknem járhatatlanok voltak. A gyalogságnak kellett tolni és kötéllel huzni az ágyukat és járműveket. Egész utunk mindennütt a haretér maradványait mutatta. Agyonlőtt és döglött lovak, marhák, elhányt és törött nyergek, hámok, puskák, gyalogsági főlzserelések, hátibőröndök heverték szanaszét. Tömérdek töltény és rakasz megégetve. Közbe emberi hullák temetetlenül s ágyutöltényhüvelyek. Szembe velünk jöttek az elmenekült lakosok ezrei, egyrésze kocsin tehénnel és ökörrrel, másrésze gyalog. A gyermekek mezteláb a nagy sárban, sirva, jajgatva. Szánalom volt őket nézni. A szerb katonaság elhajtotta őket azzal, hogy a magyarság leöldösi őket. És mikor Valjevó alatt voltak, a katonaság otthagya őket, mert elhagyta és nem védte Valjevót. A lakosok belátták, hogy a mi csapataink nem bántják őket, tehát holmijukkal a hátukon — többnyire nők és gyerekek — huzódtak hazafelé. Egész éjjel esett a hó hideg széllel. Mi egy magaslaton egy tölgyfaültetvényben táboroztunk.

November 18.

Esett a hó, a legénység táborban maradt és pihenőt tartott azért is, hogy élelmiszert vegyünk föl. A táborunk mellett levő magaslaton 17 szerb hullá volt

Hirdetések.

Nagyfőszeg község előljárósága.

1478—914. szám. 1062—1.1

Árverési hirdetmény.

A nagyfőszegi „Sz—gény- és árvaház-alap“ tulajdonát képező **korcsmahelyiség** 1915. évi január hó 1-től számított 1 (egy) évre kizárólag korcsmai celokra Nagyfőszeg község-házánál **1914. évi december hó 27-én délelőtt 9 órakor** nyilvános szób—li árverésen bérbe fog adadni.

Részletes árverési feltételek a nagyfőszegi körjegyzői hivatalban megtekinthetők.

Nagyfőszeg, 1914 december 16-án.

Előljáróság.

Trikó-árak

viszonteladóknek!

Trikó-ing, nadrág, mellény, keztyű, érmelegítő, lópokróc stb. jól szortirozott nagy választékban.

Häring, Grünfeld és Ungár nagykereskedők

Temesvár. 1065—21

Makulaturapapir

olcsó áron kapható

= e lap kiadóhivatalában. =

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

- Asztalos:**
Szelentzky Pál, Árpád-utca.
- Bádogos:**
Schmidt Ferenc, Nicky-utca.
Walik István, József főherceg-u.
- Blatosítási ügynökségek:**
Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.-Francia bizt. társ. József fhg-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Alt.) Árpád-u. 21.
Rosenberg Salamon (Magyar Élet- és Járada), Ferenc József-tér. Telefon 3-22.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Gabonatér.
- Borbély és fodrász:**
Ikity Dusan, Hunyadi-utca.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-u.
- Butorgyár:**
Bence A. és fia, Hunyadi-utca.
- Cementgyár:**
Üzv. Guttman Jakabné és fiai, Kültelek.
- Cipőkereskedők:**
Kertész A., Iskolaépület.
Weinberger K., Hunyadi-u.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.
- Divatáruház:**
Boskovits S. J., Hunyadi-utca.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.
Perger Rezső, Jókai-u.
- Dobozgyár és műkönyvkötészet:**
Schneider János, Aradáci-ut.
- Dragueria:**
Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.
- Ékszerészek:**
Mesznik R. Özevgye, Hunyadi-utca.
Goldberg Mihály, Hunyadi-u.
- Fényképész:**
Oroszy Lajos, Korona-utca.
- Fűfiszabók:**
Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis Sándor, Klub-kávéházal szemben.
Kovács Ödön, Hunyadi-utca.
Tóth József Hunyadi-utca.
- Foamüterm:**
Buzolich József, Hunyadi-utca.
- Fűszer- és esemegekereskedés:**
Fendler József, Hunyadi-u.
Weiterschan József, Hunyadi-u.
- Gépjavitó műhely:**
Bürger és Grünwald, Temesvári-u.
Csókás Antal, Nicky-utca.
- Gőzfűrés:**
Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.
- Gyógyszertárak:**
Kellner J. utóda Czikajló, Hunyadi-u.
Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, Szerb egyház-palota.
- Hálógyár:**
Csusner János.
- Kalapkészítő:**
Andresz A. Főtér, Bauer-ház.
- Kalapraktár:**
Sindelás Béla, Hunyadi-utca.
- Kávéházak:**
Sólyom György, Klub-kávéház.
- Kézmű- és rövidárúüzlet:**
Benó testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.
- Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:**
Almásy és Szepessy, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.
- Könyvkötészet:**
Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállodával szemben).
- Kocsigyártó:**
Amend Ferenc, Nicky-utca.
- Kőművesek:**
Gazdig György, Szerbtemplom-u.
Hoff N. és társa.
Klaszky Jakab, Váraljai-u.
Mattern Mihály, Juranics-u.
Pányi János.
- Lakk-, kence-, és festékáruraktár:**
Pencz János, Megyeház-utca.
- Lakatosműhely:**
Engel Adám, Megyeház-utca.
- Lisztkereskedés:**
Klein Mór, Hunyadi-u.
- Mészáros és hentes:**
Bauerle testvérek, Városházépület.
Prokisch Gyula, Hunyadi-u.
- Mozigópek, berendezések:**
Berger Árpád, Hunyadi-utca.
- Műköszörüs:**
Molnár János, Nicky-u.
- Női kalapüzlet:**
Tolvay Józsefné, Hunyady-utca.
- Női kész kosztüm és bluz:**
Schwartz Dávid, Hunyadi-utca.
- Ruhakereskedés:**
Felsenstein Ferenc, Hunyadi-u.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-u.
Schwarz Dávid, Hunyadi-u.
- Sírkőraktár és szobrászterem:**
Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.
- Szállító-cég:**
Perl Mór, Szerb egyházpalota.
- Szállodák:**
Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ c. szálloda, Megyeház-u.
- Szénkereskedés:**
Herzog Gyula, Kinizsy-u.
- Szeszgyár:**
Lukács és társa, Kültelek.
Schwirtlich Alajos, Aradáci-u.
- Téglagyár:**
Klein Bernát.
- Temetkezési intézet:**
Bence A. és fiai.
- Tűzifa-, épületfakereskedés:**
Annau örökösök, Korona-utca.
Geró Henrik, Korona-utca 4.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.
- Uridivatáruház:**
Liptay Dezső, Hunyadi-utca.
- Vaskereskedés:**
Boleszny Antal, Hunyadi-u.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
- Vendéglő, étterem:**
Gál István, Orient-étterem
Habrich Ferenc, Melencei-u. 29.
Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király sörcsarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-sörcsarnok.
Tóth és Norizsán, a nagyhid mellett.
- Virágkereskedés és kertészet:**
Oláh Gábor, Bajza-u.

Hirdetéseket jutányos áron közli a „Torontal“

politikai napilap kiadéhvatala, mely lap a legérgebb, legeliterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében